

PRACOVNÍ REHABILITACE PRO OSOBY SE ZRAKOVÝM POSTIŽENÍM (METODICKÝ MATERIÁL)

Hana Kazdová DiS, RNDr. Hana Bubeníčková

1. Zaměstnávání osob se zdravotním postižením:

Dle **zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti**, je zájemcem o zaměstnání fyzická osoba, která má zájem o zprostředkování zaměstnání. Osoba, která osobně požádá o zprostředkování vhodného zaměstnání krajskou pobočku Úřadu práce, se stává uchazečem o zaměstnání. Pokud jsou splněny zákonem stanovené podmínky, je zařazena do evidence uchazečů o zaměstnání. Zákon přesně stanoví, kdo může být uchazečem o zaměstnání.

Při zprostředkování zaměstnání je zvýšená péče věnována uchazečům o zaměstnání, kteří ji potřebují, zejména pro svůj zdravotní stav.

Osobám se zdravotním postižením je poskytována zvýšená ochrana na trhu práce. Dle zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, jsou osobami se zdravotním postižením fyzické osoby, které jsou:

- orgánem sociálního zabezpečení uznány invalidními ve třetím stupni,
- orgánem sociálního zabezpečení uznány invalidními v prvním nebo druhém stupni,
- rozhodnutím Úřadu práce, vydaným krajskou pobočkou Úřadu práce, uznány zdravotně znevýhodněnými (dále jen "osoby zdravotně znevýhodněné").

Za osobu, která je zdravotně znevýhodněná, se považuje fyzická osoba, která má zachovanou schopnost vykonávat soustavné zaměstnání nebo jinou výdělečnou činnost. Možnosti pracovního začlenění a vykonávání dosavadního povolání jsou však omezené z důvodu jejího dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu.

Osoba, která je osobou se zdravotním postižením toto dokládá potvrzením nebo rozhodnutím orgánu sociálního zabezpečení.

Krajská pobočka Úřadu práce vede evidenci osob se zdravotním postižením, kterým služby poskytuje. Evidence obsahuje identifikační údaje o osobě se zdravotním postižením, údaje o omezeních jejího pracovního uplatnění ze zdravotních důvodů, údaje o právním důvodu, na základě kterého byla uznána osobou se zdravotním postižením, a údaje o poskytování pracovní rehabilitace.

Údaje z evidence osob se zdravotním postižením jsou určeny výhradně pro účely začlenění a setrvání těchto osob na trhu práce a pro statistické účely.

1.1. Péče o osoby se zdravotním postižením

Osoba se zdravotním postižením patří mezi osoby, kterým je poskytována zvýšená péče při zprostředkování zaměstnání (§33).

Zaměstnavatelé, kteří mají více než 25 zaměstnanců, jsou povinni zaměstnávat osoby se zdravotním postižením. Povinný podíl těchto zaměstnanců je stanoven na 4% z celkového počtu zaměstnanců (§81). Tuto povinnost mohou zaměstnavatelé plnit buď:

- zaměstnáváním zaměstnanců se zdravotním postižením v pracovním poměru
- odebíráním výrobků, služeb nebo zadáváním zakázek zaměstnavatelům, kteří zaměstnávají více než 50% zaměstnanců se zdravotním postižením; nebo odebíráním výrobků a zadáváním zakázek chráněným pracovním dílnám; nebo odebíráním výrobků a služeb od osob se zdravotním postižením, které jsou osobami samostatně výdělečně činnými a nezaměstnávají žádného zaměstnance
- odvodem do státního rozpočtu.

Do státního rozpočtu odvádí zaměstnavatel 2,5 násobek průměrné měsíční mzdy za každého zaměstnance se zdravotním postižením. Průměrnou měsíční mzdou je myšlena průměrná mzda zaměstnance za 1. – 3. čtvrtletí uplynulého roku. Výši průměrné mzdy vyhláší ministerstvo na základě údajů Českého statistického úřadu.

Ti ze zaměstnavatelů, kteří zaměstnávají více než 50% osob se zdravotním postižením, dostávají příspěvek na podporu jejich zaměstnávání. Příspěvek je za splnění zákonných podmínek vyplácen až do výše skutečných mzdových nákladů, nejvýše však 8.000,- Kč.

Nerolíší se stupeň postižení zaměstnance. Příspěvek může být přiznán pouze jednomu zaměstnavateli, pokud je zaměstnanec se zdravotním postižením zaměstnán u více zaměstnavatelů. Dále náleží tomu zaměstnavateli, u kterého má zaměstnanec se zdravotním postižením uzavřen pracovní poměr nejdříve. Příspěvek není poskytován zaměstnavateli za zaměstnance se zdravotním postižením, který je poživitelem starobního důchodu.

1.2. Způsoby podpory zaměstnávání osob se zdravotním postižením, o kterých hovoří zákon o zaměstnanosti

Zaměstnavatelé mohou ve spolupráci s úřady práce vytvořit tzv. **společensky účelné pracovní místo** (SÚPM). Na SÚPM může úřad práce poskytnout příspěvek. SÚPM je i pracovní místo, které zřídil po dohodě s Úřadem práce uchazeč o zaměstnání za účelem výkonu samostatně výdělečné činnosti.

Chráněné pracovní místo je pracovní místo vytvořené zaměstnavatelem na základě dohody s Úřadem práce. Musí být provozováno po dobu nejméně 2 let ode dne sjednaného v dohodě. Na vytvoření tohoto pracovního místa může zaměstnavatel získat od úřadu práce příspěvek ve výši

maximálně osmi až dvanácti násobku průměrné mzdy v národním hospodářství. Úřad práce může poskytnout na základě dohody se zaměstnavatelem i příspěvek na částečnou úhradu provozních nákladů na chráněné pracovní místo. Výše tohoto příspěvku je maximálně trojnásobek průměrné mzdy v národním hospodářství. Všechny tyto příspěvky se vztahují také na chráněná pracovní místa, která pro sebe vytvářejí osoby se zdravotním postižením samostatně výdělečně činné, tím rozumíme zdravotně postižení podnikatelé a živnostníci.

Zaměstnavatelé osob s těžším zdravotním postižením, kteří zajišťují přepravu těchto svých zaměstnanců do zaměstnání a ze zaměstnání, mohou získat po dohodě s úřadem práce příspěvek až do výše 100% nákladů vynaložených na přepravu těchto zaměstnanců.

Osoby se zdravotním postižením nebo jejich zaměstnavatelé mohou využít některých cílených programů, které úřady práce nepravidelně vypisují pro podporu zaměstnávání zdravotně postižených.

V neposlední řadě mají **osoby se zdravotním postižením právo na pracovní rehabilitaci**. Jednotlivé způsoby mohou být ve své účinnosti spolu svázány.

2. Co je to pracovní rehabilitace

Dle zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, mají osoby se zdravotním postižením právo na pracovní rehabilitaci. Zabezpečují ji místně příslušné Úřady práce podle bydliště osoby se zdravotním postižením nebo spolupracují s pracovními rehabilitačními středisky. ÚP může na základě písemné dohody pověřit zabezpečením pracovní rehabilitace jinou právnickou nebo fyzickou osobu.

Pracovní rehabilitace je souvislá činnost. Zaměřuje se na získání a udržení vhodného zaměstnání osob se zdravotním postižením, kterou na základě její žádosti zabezpečují Úřady práce a hradí náklady s ní spojené.

Pracovní rehabilitace zahrnuje

- **poradenskou činnost**, která je zaměřena na volbu povolání, volbu zaměstnání nebo jinou výdělečnou činnost,
- teoretickou a praktickou **přípravu pro zaměstnání**, jinou výdělečnou činnost,
- zprostředkování, udržení a změnu zaměstnání,
- vytváření vhodných podmínek pro výkon zaměstnání nebo jiné výdělečné činnosti.

Pracovní rehabilitace je určena pro osoby se zdravotním postižením, které o pracovní rehabilitaci požádají na příslušném úřadě práce. Osoba se zdravotním postižením obvykle podává písemnou žádost o pracovní rehabilitaci na pobočce ÚP.

Na pracovní rehabilitaci mohou být zařazeny fyzické osoby, které doporučí ošetřující lékař a osoby, které jsou uznány za dočasně neschopné práce.

V případě doporučení okresní správy sociálního zabezpečení se mohou na pracovní rehabilitaci zařadit i fyzické osoby, které přestaly být invalidními.

Zařazení fyzické osoby na pracovní rehabilitaci oznamuje písemně krajská pobočka Úřadu práce na příslušnou okresní správu sociálního zabezpečení. Zároveň je zde uvedeno datum zahájení, místo výkonu, rozsah a celková délka trvání pracovní rehabilitace. Ukončení pracovní rehabilitace oznamuje písemně krajská pobočka Úřadu práce do 5 kalendářních dnů.

Jakmile jsou žádosti podány, pobočky úřadu práce pracovní rehabilitaci zabezpečují a hradí náklady s tímto spojené.

Je potřeba zmínit, že některé osoby se zdravotním postižením nemohou být podle zákona o zaměstnanosti registrovány na úřadě práce jako uchazeči o zaměstnání. Konkrétně se jedná o osoby, které jsou invalidní ve třetím stupni a nejsou schopny výdělečné činnosti ani za zcela mimořádných podmínek. Ovšem i tyto osoby mohou úřad práce požádat o pracovní rehabilitaci, která může vést k nalezení vhodného zaměstnání.

Krajská pobočka Úřadu práce ve spolupráci s osobou se zdravotním postižením sestavuje individuální plán pracovní rehabilitace, bere se ohled na její zdravotní způsobilost a schopnost vykonávat soustavné zaměstnání nebo jinou výdělečnou činnost s ohledem na situaci na trhu práce.

Teoretická a praktická příprava pro zaměstnání nebo jinou výdělečnou činnost osob se zdravotním postižením zahrnuje

- a) přípravu na budoucí povolání,
- b) přípravu k práci,
- c) specializované rekvalifikační kurzy.

Příprava k práci trvá nejdéle 24 měsíců. Příprava směřuje k zapracování osoby se zdravotním postižením na vhodné pracovní místo a k získání znalostí, dovedností a návyků, které jsou potřebné pro vykonávání zvoleného zaměstnání nebo jiné výdělečné činnosti.

Příprava k práci osoby se zdravotním postižením se provádí:

- a) na pracovištích jejího zaměstnavatele individuálně přizpůsobených zdravotnímu stavu této osoby; příprava k práci může být prováděna s podporou asistenta,
- b) na chráněných pracovních místech právnické nebo fyzické osoby,
- c) ve vzdělávacích zařízeních státu, územních samosprávných celků, církví a náboženských společností, občanských sdružení a dalších právnických a fyzických osob.

O přípravě k práci uzavírá Úřad práce s osobou se zdravotním postižením písemnou dohodu, která obsahuje identifikační údaje účastníků dohody, obsah přípravy k práci, dobu a místo konání, jak bude práce zabezpečena a jak budou ověřeny získané znalosti a dovednosti. V závěru dohody je

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

TyfloCentrum
Brno, o.p.s.

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

klauzule o vypovězení dohody. Pokud osoba přípravu absolvuje, je jí vydáno osvědčení o absolvování přípravy.

Osobě se zdravotním postižením náleží po dobu účasti na přípravě k práci na základě rozhodnutí krajské pobočky Úřadu práce podpora při rekvalifikaci. Podpora při rekvalifikaci náleží i v případě, že tato osoba není vedena v evidenci uchazečů o zaměstnání.

Poradenství pro zprostředkování vhodného zaměstnání fyzické osobě se zaměřuje na posouzení zdravotních, kvalifikačních a osobnostních předpokladů pro doporučení vhodného zaměstnání, přípravy pro povolání a rekvalifikace.

Zkušenosti z EU říkají, že se obecně prodlužuje délka nezaměstnanosti, někteří z klientů zůstávají raději na dávkách než by šli do zaměstnání nebo se zaměřili na další vzdělávání či rekvalifikaci.

Pracovní rehabilitace je chápána jako podmínka uchování kvality života, která navazuje na výsledky léčebné i sociální rehabilitace.

Poukazuje se na její uplatnění především u skupiny postižených jedinců v produktivním věku, kdy cílem celého procesu je udržitelnost stávajícího nebo volba jiného vhodného zaměstnání.

3. Práce a osoby se zrakovým postižením

Obzvlášť palčivou otázkou je nezaměstnanost osob se zrakovým postižením. Ztížené možnosti získání zaměstnání zhoršují kvalitu života těchto jedinců. Lidé se zrakovým postižením by se z velké části rádi zapojili do pracovního procesu, ale pro rozmanité deficity jsou ve společnosti handicapováni.

Musíme však brát v potaz, že zrakové postižení není pouze synonymem slepoty. Lidé s různými očními vadami mohou jinak vidět, a proto potřebují specifitější přístup oproti osobám s jiným znevýhodněním.

Prvním pravidlem při kontaktu s člověkem, který špatně vidí, je neočekávat iniciativu od něj, ale sami se ozvat a představit se. Druhým pravidlem kontaktu se zrakově handicapovaným člověkem, je nahradit slovně to, co nemůže vidět, a to popisem nebo alespoň upozorněním.

Důležité je nespěchat, což je v dnešní poměrně hektické době dost problematické.

Základní a zatím zcela jedinečnou pomůckou umožňující orientaci a mobilitu nevidomých lidí zůstává bílá hůl. Díky ní nevidomý dostatečně včas zaregistruje překážku, pozná změnu povrchu nebo nerovnost terénu. Hůl umožňuje nevidomým společně se speciálními technikami chůze bez kontroly zrakem samostatný pohyb a orientaci na trasách, po kterých se „naučili chodit“.

K samostatnému pohybu nevidomých osob po ulicích našich měst napomáhá i bezbariérová úprava prostředí. Bezbariérovost prostředí z pohledu zrakově postižených není tak snadno pochopitelná jako bezbariérovost prostředí pro vozíčkáře. Jmenujme například vodící linie a signalizační pásy, akustické a hlasové majáčky, hlásiče. Pro slabozraké je potřebné vsazování kontrastních prvků, které je možné postřehnout i silně poškozeným zrakem.

Až 80 % vjemů, které přicházejí do našeho mozku, je vizuálních. To znamená, že dominantním smyslem člověka je zrak. Jeho poškození nebo úplná ztráta schopnosti vidět zasáhne samotné uspokojování těch nejzákladnějších lidských potřeb. Žádná z těchto běžných rutinních činností se neprovádí snadno, nebo ji nelze bez cizí pomoci provádět vůbec. Osleplý člověk nejprve ztrácí zaměstnání, nezřídka i rodinné zázemí.

Vzdělávání a návrat na trh práce u lidí s těžkým zrakovým handicapem z velké části ovlivňuje fakt, jak se vyrovnali s problémem přijímání a zpracování informací. Přijímat, vyhledávat a zpracovávat informace s těžkým zrakovým handicapem se dá co do obtížnosti srovnat se samostatným pohybem a prostorovou orientací.

Pracovní uplatnění je pro osoby s těžkým zrakovým postižením krokem ke skutečné soběstačnosti, samostatnosti a ekonomické nezávislosti. Z hlediska speciálně pedagogické podpory osob s postižením je možné považovat pracovní uplatnění za jeden z prioritních cílů této podpory. Osoba se zrakovým postižením může být při ucházení o zaměstnání handicapována v důsledku zdravotního stavu, náhledem společnosti na její postižení a osobní možnosti. Dále se může jednat o nízkou míru sebehodnocení, podceňování se apod.

Zrakové postižení s sebou nese mnoho závažných problémů, které v kontextu současného dynamického vývoje společnosti (zejména v oblasti technologie a informací) vede ve stále větší míře k vyloučení zrakově postižených občanů jak z trhu práce, tak z běžného života společnosti vůbec. Rozvoj technických prostředků a služeb pro takto postižené občany je přes veškerou dynamiku pomalejší, než propad efektivity práce takto postižených lidí. Stimulace zaměstnavatelů k zaměstnávání nevidomých občanů, resp. občanů s těžkým zrakovým postižením, je nedostatečná, protože nevyvažuje náklady, které se zaměstnáváním takto postiženého člověka vznikají“ (dostupné na [www: <http://www.tyfloemploy.org/problematika-zamestnanosti>](http://www.tyfloemploy.org/problematika-zamestnanosti)).

Těžce zrakově postižení lidé patří k nejohroženější skupině zdravotně postižených občanů, co se týká pracovního uplatnění. V roce 2001 byl proveden sociologický průzkum mezi občany ČR, ze kterého vyplynulo, že zrakové postižení nejvíce omezuje nevidomé a slabozraké právě při uplatnění na trhu práce. Druhý průzkum z roku 2002 ukázal, že ve skupině těžce zrakově postižených lidí produktivního věku je téměř 70 % nezaměstnaných.

Tato neutěšená situace má mnoho příčin. Od nižšího dosaženého vzdělání lidí s vrozeným zrakovým handicapem nebo získaným postižením v mládí, přes dlouhodobou a náročnou rehabilitaci osob, které přišly o zrak v produktivním věku. Všechny tyto aspekty způsobují dlouhodobou nezaměstnanost, k čemuž se přidružují obavy zaměstnavatelů zaměstnávat lidi se zrakovým handicapem.

Mnozí ze zaměstnavatelů si nedokážou představit, co by nevidomý člověk mohl vykonávat za práci, když na ni nevidí. Dalším aspektem je nejen zvládnutí určité činnosti, ale především její efektivita. A právě tento aspekt nejvíce vylučuje lidi se zrakovým handicapem z trhu práce. Cílem

veškerých vzdělávacích a výukových služeb by tedy mělo být naučit danou dovednost tak, aby se efektivita činnosti prováděná zrakově postiženými pracovníky co nejvíce blížila efektivitě činnosti prováděné běžnou populací.

Naprosto nezbytnými předpoklady pro to, aby se zrakově postižení uplatnili na trhu práce, je zvládnutí všech tří pilířů sociální rehabilitace na poměrně dobré úrovni:

- a) umět se sám o sebe postarat, obsloužit se;
- b) zvládnout prostorovou orientaci v interiéru a ve venkovním prostředí;
- c) umět využívat kompenzační pomůcky a zvládnout základy komunikace, tj. čtení a psaní (nejlépe prostřednictvím PC).

Tradiční povolání nevidomých buď úplně mizí (jmenujme například povolání telefonista), nebo jsou z nich vytlačováni zdravými lidmi bez handicapu. Příkladem tradičního zaměstnání, vhodného pro některé těžce zrakově postižené, u kterého se často objevuje konkurence zdravých pracovníků, je obor masér. V tomto oboru pak velmi záleží na šikovnosti nevidomého maséra, na nadstandardní nabídce jeho služeb, která uspokojí a přitáhne zákazníky, a v neposlední řadě též na jeho schopnostech dostatečně rychle si vytvořit rozsáhlou síť klientů svých služeb. Také do školství vstupuje tržní mechanismus a je potřeba se i v těchto profesích zlepšovat.

Z profesí spíše manuálně zaměřených může nevidomý zastávat povolání keramik či košíkář, nebo je možné se uplatnit v oboru tkalcovství.

Předpokladem pro úspěšné začlenění na trh práce je dosažení co nejvyššího možného vzdělání. Vysokoškolské studium dává lidem s těžkým zrakovým handicapem daleko větší naději uplatnit se na trhu práce. V současné době nejsou studijní obory omezeny jen na humanitní zaměření, ale patří mezi ně i řada technických a ekonomických směrů.

Ve společnosti je obecně přijímán fakt, že zrakově postižení kvůli svému handicapu nemohou pracovat nebo v lepším případě jen s nízkou výkonností. Z dlouholetých zkušeností TyfloCentra Brno, o.p.s. vyplývá, že osoba se zrakovým postižením může za mimořádných podmínek vykonávat různé druhy prací, přičemž může využívat řadu nejmodernějších pomůcek a nástrojů, z nichž je možné jmenovat např. PC software, lupy, braillový řádek.

Důležitým krokem je naučit se pomůcky ovládat a využívat, jelikož neslouží jen jako prostředek běžné denní komunikace, ale také jako prostředek k možnosti studovat, vzdělávat se a s pomocí znalosti práce na počítači si také nalézt práci.

Mnoho osob se zrakovým postižením však není dostatečně připraveno na proces vyhledávání zaměstnání, často nejsou ani obeznámeny s běžnými postupy při výběrových řízeních, neumí použít běžná zařízení denní komunikace, případně nejsou obeznámeny s obecnými zásadami právních podmínek zaměstnanosti, apod.

Pro nevidomé nebo osoby s těžkým zrakovým postižením je důležitá dostupnost práce s počítači s hlasovým výstupem či přídatným zařízením s Braillovým písmem a dalšími komunikačními

pomůckami. Nezbytností je individuální úprava pracoviště a výběr pracovních pomůcek a zařízení, které jsou upraveny pro osoby se zrakovým postižením.

Zvláštní pozornost si vyžaduje problematika zaměstnávání osob později osleplých, jejich návratu do původního povolání nebo účasti v rekvalifikačních kurzech. Získané zrakové postižení může ohrozit fyzickou i psychickou výkonnost.

4. Pracovní rehabilitace pro osoby se zrakovým postižením

Cílem pracovní rehabilitace osob se zrakovým postižením je vytvořit komplexní program služeb, které pomohou osobám s těžkým postižením zraku začlenit se do pracovního procesu, dále jim pomoci začlenit se obecně zpět do společnosti a vytvořit potenciál příležitostí, jak tohoto cíle dosáhnout.

Důležité je využít osobního potenciálu klienta, aby uměl reálně zhodnotit své možnosti a našel odpovídající a především jemu vyhovující pracovní uplatnění.

Měli bychom však rozlišovat pracovní rehabilitaci dle typu znevýhodnění. Osoby se zrakovým postižením budou potřebovat jiné poradenství a jiný typ kurzů než například osoby s jiným smyslovým, nebo tělesným postižením.

V případě cílové skupiny osob se zrakovým postižením by pracovní rehabilitace měla vést k osvojení si určitých návyků, dovedností a schopností začlenit se na pracovní trh.

Pracovní rehabilitací osob se zrakovým postižením se ale kromě úřadů práce zabývají i nestátní neziskové organizace, především pak Sjednocená organizace nevidomých a slabozrakých ČR (www.sons.cz) ve spolupráci s některými krajskými TyfloCentry (www.tyflocentrum.cz) prostřednictvím cílených projektů. Projekty se však zabývají jednotlivými typy možného pracovního uplatnění, případně nácvikem měkkých dovedností, potřebných pro pracovní uplatnění, ale žádný z projektů neřešil pracovní rehabilitaci jako součást komplexu služeb a návaznost pracovní rehabilitace na rehabilitaci sociální.

Sjednocená organizace nevidomých a slabozrakých ČR také založila Pobytové rehabilitační a rekvalifikační středisko pro nevidomé Dědina, o.p.s., které je jediné svého druhu v ČR. Středisko nabízí nevidomým a těžce zrakově postiženým lidem absolvovat intenzivní kurzy sociální rehabilitace, na které navazuje rekvalifikace s následným pracovním uplatněním. (www.dedina.cz).

Z výše zmiňovaných důvodů se společnost TyfloCentrum Brno, o.p.s. na základě dlouhodobých zkušeností rozhodla poskytovat pracovní rehabilitaci osobám se zrakovým postižením v návaznosti na již realizované sociální služby.

Největšími problémy, se kterými se v současné době jak na straně zájemce o zaměstnání, tak na straně zaměstnavatele, setkáváme, jsou:

Zaměstnavatel (problémy):

- neschopnost vytvořit pracovní místo pro osobu se zrakovým postižením,
- práce těchto osob je vhodná pouze pro nižší pozice,
- mohou osobu zrakově postiženou zaměstnat?
- zaměstnání osoby zrakově postižené je příliš komplikované,
- obava z nemocnosti, nemožnosti pracovat na plný úvazek.

DOPORUČENÍ:

- zaměstnáte-li osobu se zrakovým postižením, poskytujete méně dotací na sociální podpory
- seznamte se na ÚP s možnostmi státního příspěvku na úpravu pracovního prostředí či nákup pomůcek pro zaměstnance se zrakovým postižením
- možnost od Úřadu práce získat příspěvek na vznik nového pracovního místa pro osobu se zrakovým postižením nebo na jeho provoz na základě jejího zdravotního postižení
- vytvořte si seznam, na kterých pozicích byste mohli zaměstnat osobu, se zrakovým postižením
- obraťte se na neziskové organizace, které vám pomohou vaši nabídku předat dál a najít vhodného uchazeče.
- buďte aktivní na stránkách www.ozp.prace.cz. Inzerce zde je zdarma.
- otázka flexibilních pracovních úvazků
- přizpůsobení pracovního místa, příprava kolegů na příchod nového zaměstnance

Zaměstnanec (problémy):

- nevezmou mi důchod?
- často mne chtějí zaměstnat bez pracovní smlouvy
- rád bych pracoval na půl úvazku

DOPORUČENÍ:

- pokud pracujete, neznamená to, že se jedná o zlepšení Vašeho zdravotního stavu
- k invalidnímu důchodu I., II., III. stupně si můžete přivydělat - předpisy o důchodovém pojištění neobsahují žádné ustanovení, které by omezovalo výdělkové možnosti poživatelů invalidních důchodů. Poživatelé těchto důchodů jsou tedy ve svých možnostech výkonu zaměstnání omezováni jen svým nepříznivým zdravotním stavem a potřebou úpravy pracoviště a pracovních podmínek
- práce na zkrácené úvazky je v současné době běžná věc
- pokud pracujete bez pracovní smlouvy, jedná se o nelegální práci

Projekt Slepou život nekončí...

Cílem projektu je vytvořit komplexní program služeb, které pomohou osobám s těžkým postižením zraku začlenit se do pracovního procesu, dále jim pomoci začlenit se obecně zpět do společnosti a vytvořit potenciál příležitostí, jak tohoto cíle dosáhnout. Obsahem projektu jsou vhodně volené aktivity, které svým zaměřením působí na jednotlivé dílčí články začlenění se do společnosti. Jednou z těchto aktivit jsou také kurzy pracovní rehabilitace.

Osoby se zrakovým postižením však nejsou dostatečně připraveny na proces vyhledávání zaměstnání, často nejsou ani obeznámeny s běžnými postupy při výběrových řízeních, neumí použít běžná zařízení denní komunikace, případně nejsou obeznámeny s obecnými zásadami právních podmínek zaměstnanosti, apod. Z těchto důvodů byly v projektu navrženy jednotlivé typy kurzů pracovní rehabilitace.

Jednotlivé kurzy mají zpracovanou metodiku, osnovu a pracovní listy, dle které budou realizovány. Poradenská činnost v kurzu „pracovní rehabilitace“ bude probíhat formou individuálních nebo skupinových setkávání. Metodické pokyny, cíle kurzů, vhodnost kurzu, organizace kurzu, osnova a průběh jsou popsány v jednotlivých kurzech zvlášť. Úspěšní účastníci kurzů obdrží Výstupní list o absolvování konkrétního kurzu.

Kurzy jsou rozděleny do následujících témat:

1. **Jak hledat práci**
2. **CV a motivační dopis**
3. **Počítačová typografie**
4. **Telefonování**
5. **E-mailová komunikace**
6. **Pracovně právní minimum**
7. **První kontakt se zaměstnavatelem**
8. **JOB klub – diskusní kroužek**

Komu jsou kurzy určeny

Kurz je určen pro osoby s těžkým postižením zraku v produktivním věku.

Informování o kurzech

Obecně bude prezentace výsledků o realizaci jednotlivých kurzů řešena prostřednictvím jednotlivých nástrojů publicity projektu a možnostmi realizátora projektu směrem k odborné veřejnosti a cílové skupině.

Jedná se o tyto dílčí informační aktivity:

- Informování klientů z cílové skupiny v produktivním věku
- Informování klientů zapojených do kurzů pracovní rehabilitace projektu
- Informování zaměstnanců sociálních odborů na úřadech v Jihomoravském kraji
- Informování zaměstnanců úřadů práce
- Časopis Chaloupka (čtenářů a klientů společnosti)
- E-mailová konference JM-info (pro osoby s i bez zrakového postižení z Jihomoravského kraje).

Jak se do kurzů mohou klienti zapojit

Do kurzů je možné se zapojit po vstupním rozhovoru s pracovníkem projektu a vyplnění vstupního listu klienta. Zájemci se mohou informovat a přihlásit u pracovníků projektu, a to buď písemně, e-mailem, telefonicky či osobně.

Realizace kurzů

Personální zajištění

Odbornou část výuky jednotlivých kurzů pracovní rehabilitace zajišťují pracovníci TyfloCentra Brno, o.p.s., zapojení do projektu Slepota život nekončí, kteří disponují dostatečnými odbornými znalostmi a dlouholetými pracovními zkušenostmi s prací s cílovou skupinou projektu.

Prostorové podmínky

Kurzy jsou realizovány v prostorách TyfloCentra Brno, o.p.s. – v Brně a ve Znojmě (pokud bude dostatečný zájem klientů ze Znojemska).

Počet účastníků

Počet účastníků je dán jednotlivým typem kurzů

- minimální počet účastníků je 1 maximální počet 5.

Příloha: Vytipované pracovní pozice pro osoby se zrakovým postižením

Administrativní pracovník

Úkolem administrativního pracovníka je zajišťování širokého rozsahu pomocných kancelářských činností. Pracovními činnostmi jsou přepisování textů, vkládání dat do počítače prostřednictvím databázových či tabulkových editorů nebo různých účelově vytvořených programů, evidence došlé a odeslané pošty, vyřizování korespondence, včetně balíků a jejich příprava pro expedici, zakládání korespondence a dalších důležitých písemností, předpisů, vyhlášek, zákonů a nařízení a vyhledávání v nich, spisová služba, obsluha jednoduchých kopírovacích strojů, pořizování záznamů z porad a jednání včetně přípravy potřebných podkladů a informací, zajišťování administrativní agendy a vedení evidence úkolů příslušného organizačního útvaru a sledování termínů jejich plnění, organizování návštěv, porad a seminářů včetně přípravy občerstvení, dále plnění operativních úkolů.

Profese je zvláště vhodná pro osoby slabozraké za použití vhodných optických pomůcek.

IT pracovník

Jde o velmi širokou škálu pracovních činností v oblasti informační technologie a výpočetní techniky. Obecně se jedná o realizaci hardwaru a softwaru. Může jít například o pozice technik IT, správce aplikací, programátor, operátor výpočetní techniky, správce operačních systémů a sítí, webdesigner a další.

Pracovník v telemarketingu

Mezi telemarketingové činnosti patří například telefonní nabídka služeb a produktů, přímý prodej, sjednávání schůzek, pozvánek na akce, průzkumy trhu a veřejného mínění, měření kvality poskytovaných služeb, tvorba a ověřování marketingových databází, informační a reklamační linky, rezervace, registrace, objednávky, reklamní kampaně apod.

Právník

Právník poskytuje právní služby a právní poradenství, zastupuje klienty před soudy a jinými orgány v oblastech práva, zpracovává právní expertizy a další odborné právnícké činnosti, obhajuje klienty v trestních věcech, shromažďuje a odborně posuzuje důkazní materiály, studuje příslušné dokumentace, zpracovává právní rozborů a stanoviska, sepisuje listiny, spravuje cizí majetek, vykonává funkce správce konkurzní podstaty, vykonává právní praxi, vede příslušné dokumentace.

Překladatel, tlumočník

Úkolem tlumočníka - překladatele je dokonalé překládání a tlumočení. Někdy bývá zaměřen pouze na překládání, resp. pouze na tlumočení nebo na určitou tematickou či literární oblast. Pracovními činnostmi jsou tlumočení mluveného slova a textů do a z cizích jazyků, tlumočení odborných pojmů vyžadujících zvláštní jazykové i odborné terminologické znalosti, simultánní, kabinové a jiné formy tlumočení, tlumočení znakové řeči, zpracovávání překladů zahraničních materiálů podle požadavků jejich českých uživatelů, zpracovávání překladů českých materiálů pro využití v zahraničí, zpracovávání odborných překladů při zachování přesného odborného významu a odborné terminologie, zpracovávání právních dokumentů při zachování správného právního vyjádření, zpracovávání překladů literárních děl při zachování jejich umělecké úrovně.

Psycholog

Psycholog je pracovník v oboru psychologie, tj. vědy o psychické činnosti a duševních jevech člověka a o struktuře a vývoji osobnosti. Pracovními činnostmi jsou činnosti psychodiagnostického charakteru, tj. činnosti vedoucí ke zjištění osobnostních rysů jednotlivce, které psycholog provádí pomocí psychologických testů a dalších standardizovaných psychologických postupů a metod, činnosti poradenského charakteru, tj. činnosti, které vycházejí z analýzy potřebných informací o klientovi a které klientovi poskytují doporučení pro jeho rozhodování v dané situaci (např. manželské neshody, problémy s výchovou dětí, hledání vhodného povolání apod.), činnosti psychoterapeutického charakteru, tj. působení na klienta individuálně (např. psychoanalýza), nebo různými formami skupinové práce (např. skupinová psychoterapie), činnosti vzdělávací a trenérské (výcviky v sociálně psychologických a komunikačních dovednostech, asertivní techniky apod.).

Sociální pracovník

Úkolem sociálního pracovníka je pomáhat lidem při řešení jejich tíživé sociální situace. Pracovními činnostmi mohou být například zjišťování celkové sociální situace občanů, zjišťování situace v rodinách, které mají problémy např. s nevyhovujícím bydlením, s neúnosnou finanční situací, s požíváním alkoholu či drog některého člena rodiny, občanů, kteří z důvodu vysokého věku, nemoci nebo jiného postižení nejsou schopni se o sebe sami postarat, hledání řešení situace spolu s postiženým občanem, poskytování potřebného sociálně právního a sociálně zdravotního poradenství vč. pomoci při podávání

různých žádostí a formulářů, činnosti spojené s poskytováním sociálních dávek, koordinování a zabezpečování sociálních služeb po stránce odborné, provozní i ekonomické včetně kontrolní činnosti, odborná činnost ve střediscích poskytující sociální služby a péči, zastupování občanů při soudním a správním řízení, sociální práce i s uprchlíky, bezdomovci, nezaměstnanými, příp. dalšími ohroženými skupinami lidí.

Speciální pedagog

Speciální pedagog provádí speciálně pedagogickou, diagnostickou, terapeutickou a poradenskou činnost v oblasti výchovy a vzdělávání osob se zdravotním postižením (tělesné, zrakové, sluchové, řečové, mentální, duševní postižení, poruchy chování a specifické poruchy učení). Úkolem je navrátit tyto osoby do běžného života za použití různých metod jako např. rehabilitace, kompenzace a reedukace. Dále vykonává i činnosti v oblasti vědy, výzkumu či metodiky zabývajícími se výchovou a vzděláváním osob se zdravotním postižením každého věku. Speciální pedagog může být specializován na určitou oblast podle druhu postižení.

Učitel

Učitel je pracovník, který provádí výchovně vzdělávací činnost při vyučování na základních i speciálních základních školách, na středních i speciálních středních školách, na vyšších odborných i na vysokých školách. Učí žáky a studenty předepsanou učební látku s cílem vytvářet a rozvíjet u nich žádanou znalosti, dovednosti, návyky a postoje. Kontroluje úroveň jejich znalostí a dovedností, výuku podle potřeb upravuje. Do jeho činností dále patří motivování k zájmu o učivo, organizace samostatné činnosti žáků a studentů, řešení kázeňských přestupků, vedení třídních schůzek a další spolupráce a komunikace s rodiči, spolupráce s výchovným poradcem, třídnictví, vykonávání služeb v rámci provozu školy. Učitel je zaměřen na určité vyučovací předměty (tzv. aprobace).

Učitel vysoké školy a vyšší odborné školy je pracovník, který přednáší studentům příslušné učivo, procvičuje je s nimi v hodinách cvičení, seminářů nebo laboratoří, poskytuje jim konzultace. Uděluje studentům zápočty a zkouší je při zkouškách. Vždy je zaměřen na některý předmět, případně na více předmětů. Často se také věnuje výzkumné nebo vědecké práci, vystupování na vědeckých konferencích a seminářích, psaní učebních textů.

Hudebník

Hudebník interpretuje hudební skladby na určitý hudební nástroj. Žánr těchto skladeb závisí na jeho zaměření. Může být sólistou, členem hudebního tria, kvarteta ad., členem hudební skupiny, nebo členem orchestru. Do jeho činností patří kromě vlastní interpretace také zkoušení, nastudování hudební produkce a vlastní hudební skladba.

Ladič klavírů

Ladič klavírů zkouší a ladí klavíry, nebo i jiné nástroje, za účelem dosažení čistého zvuku nástroje. Udržuje mechaniku nástroje v dobrém stavu. Též nástroje opravuje, vyměňuje rozbité či opotřebované součástky.

Zpěvák

Zpěvák hlasově interpretuje sborové skladby a kolektivní či sólové party hudebních děl. Připravuje umělce na technické zvládnutí pěveckých rolí nebo vokálních partů, řídí (diriguje) pěvecký sbor. Mezi jiné činnosti patří nastudování kolektivních nebo sólových částí uměleckých děl, interpretace sólových nebo kolektivních částí uměleckých děl, průběžné udržování interpretační úrovně cvičením, spolupráce s režisérem, dirigentem, choreografem a sbormistrem, udržování technické úrovně zpěvu, příprava, studium a tvorba umělecké koncepce pěveckého sboru včetně jeho řízení, příprava a sestavování koncertních plánů pěveckého sboru, zajišťování umělecké úrovně nastudovaných děl, účast na koncertech a představeních.

Čalouník

Výroba čalouněného nábytku, čalounění dopravních prostředků, provádění dekorátérských prací, technologie sériové i individuální výroby. Ruční a strojní zpracování materiálů, stříhání potahových materiálů, příprava a zpracování vycpávaných materiálů včetně jejich úprav, vázání a vyvazování pérových základů čalouněného nábytku, kypření vycpávkových materiálů s jejich prošíváním, šití potahů strojně i ručně, potahování nábytku, odborné zpracovávání dekorátérských materiálů a provádění dekorací dle dokumentace nebo vlastních návrhů, úpravy interiérů, reprezentačních místností a výstav, provádění jevištních dekorací, opravy čalounění včetně restaurátorských prací. Obsluha, seřízení a běžná údržba strojů, zařízení a mechanismů v oboru.

Kartáčník

Úkolem kartáčníka je výroba kartáčů, štětců a štětek, košťat, technických kartáčů a kotoučů a kartáčů drátěných. Pracovními činnostmi jsou příprava kartáčnického materiálu vrstvením, mícháním, pročešáváním, barvením, odmašťováním, bělením, síťováním, dále štípání žíní a umělých vláken na štětiny, zhotovování speciálních směsí na prototypy a vzorky kartáčů, lisování a ruční prošívání košťat, smolení, tmelení a vulkanizování štětek a štětců, zatloukání ručních kartáčků, kartáčů a smetáků, zatahování drátěných kartáčů, kotoučů, válců a latí, tvarování plochého drátu, stáčení spirál na válce, lisování středů drátěných technických kartáčů na lisech, zhotovování složitějších druhů kotoučů a točených kartáčů.

Keramik

Výroba užitkové, zdravotní, technické, stavební, ozdobné a figurální keramiky a porcelánu vytáčením na mechanických kruzích, lisováním členitých keramických výrobků v lisech, vyléváním vícedílných keramických výrobků, vypalováním výrobků v pecích, ručním lepením některých částí, retušováním keramických výrobků do konečné podoby. Úkolem je i kontrola polotovarů a výrobků, evidence vad a jejich příčin. Příprava keramických hmot, výroba modelů a sádrových forem. Seřizování teplot podle technologických požadavků v tunelových, komorových, kulatých a šachticových pecích. Obsluha a běžná údržba speciálních strojů, lisů a ostatních zařízení.

Knihař

Úkolem knihaře je vyrábět, opravovat a restaurovat knihy, zejména knižní vazby, příp. další polygrafické výrobky. Pracovními činnostmi jsou příprava knihařských lepidel, řezání papíru, průmyslové i zakázkové zhotovování knižních vazeb všech typů ručně i na poloautomatických nebo automatických strojích. Dále zhotovování veškerého sortimentu knižních výrobků, tj. všechny druhy krabic od jednoduchých až po náročné kazety a etue, spisové desky s klapkami, fasciklové desky, vazby polotuhé, dětské skládanky - leporela, vazby poloplátěné i celoplátěné s tiskem, zhotovování kožených a polokožených vazeb, podlepování map a plánů, vázání diplomových prací a různé způsoby paspartování obrazů. Dále ruční opravy knižních vazeb, zdobení knižních vazeb a hřbetů na lisech a příklopových strojích, zhotovování vazeb časopisů, zhotovování diářů, ozdobných pouzder, kazet. Seřizování, obsluhování a běžná údržba knižních strojů.

Košíkář

Úkolem košíkáře je zhotovování proutěných a rákosových výrobků, výroba dekoračních a užitných předmětů z přírodních pletiv. Pracovními činnostmi jsou příprava vrbového proutí, umělé mízování, řezání, štípání, hoblování, vyplétání výrobků z vrbového proutí, pletení košíků a košů, tkaní rohožových závěsů, pletení výrobků košíkářské galanterie, zhotovování výpletů do dětských kočárků, zhotovování koster proutěného nábytku podle šablony, vyplétání proutěných křesel, stínidel, svítidel, tašek a kabelek včetně aplikací kombinovaných vzorů s náročným vytvarováním výrobku, zhotovování prototypů a nových vzorů proutěného a rákosového nábytku.

Masér sportovní a rekondiční

Výkon klasické, rekondiční, sportovní a reflexní masáže v rekondičních, rekreačních a sportovních zařízeních, případně v rámci vlastní živnosti. Úkolem maséra je pomocí masáží ošetřovat osoby, které mají potíže zpravidla při určitých pohybech v důsledku velkého napjetí svalů, špatné polohy páteře, dřívějších zranění apod., anebo z důvodu prevence těchto či obdobných potíží. Pracovními činnostmi jsou ruční masáže celého těla, speciální léčebné reflexní masáže a tlakové masáže, hydroterapeutické a balneoterapeutické nebo další speciální úkony, poskytování masáží v průběhu sportovních, tanečních a jiných uměleckých výkonů, aplikace zdravotních a kosmetických přípravků, masážních strojků apod., poradenství týkající se způsobů cvičení či návštěv odborných rehabilitačních pracovišť.

Tkalcovské práce

Příprava materiálu pro tkaní – soukání, manipulace s materiálem, třídění a čištění cívek, navlékání lamel, pomocné práce v úpravně. Zhotovování tkanin na ručních tkalcovských stavech, zhotovování drobných tkaných výrobků, jednoduché pracovní činnosti v tkalcovnách.

Pečovatelské a provozní práce

Výkon pomocných pečovatelských prací ve zdravotnických a sociálních zařízeních a v pečovatelských službách. Práce v provozech kuchyní a prádelen, při opravách prádla, úklidové práce a dílčí úkony pečovatelské služby v domácnostech mobilních občanů.

V Brně dne 31.10.2011